

CB

20521

HET
GEHEIM
VAN HET
BOEK

20
Br. 19

K. 1505

20 Br. 19

HET GEHEIM VAN HET BOEK

J. N. VOORHOEVE — DEN HAAG

30/15

HET GEHEIM VAN HET BOEK.

Het eerste boek, waarin ik gelezen heb, was de Bijbel. Ik had leeren lezen, vóór ik naar school ging. In mijn ouderlijk huis waren niet veel boeken, maar de Bijbel lag bij de hand, en toen bij mij de leeslust ontwaakte, opende ik den Bijbel en ik las: „Er was een man in het land van Uz, zijn naam was Job.”

Hoe het kwam, dat ik begon met een der moeilijkste boeken? Ik weet het niet; ik vermoed, dat de korte woordjes van het eerste vers mij hebben uitgenoodigd, en tevens, dat de groote aantallen schapen en koeien tot mijn kinderlijke verbeelding hebben gesproken. Trouwens, van de moeilijkheid van het boek bemerkte ik niet veel; ik kwam niet verder dan het tweede hoofdstuk.

Dat is nu meer dan zestig jaren geleden, en

nu is de Bijbel voor mij dagelijksche lectuur. In die zestig jaren zijn er weinig dagen voorbijgegaan, zonder dat ik er in heb gelezen, zoodat ik gansche gedeelten van buiten kan opzeggen, al heb ik ze nooit opzettelijk van buiten geleerd. Ten deele komt dat voortdurende lezen door de gewoonte, na elken maaltijd aan tafel een hoofdstuk te lezen, maar ten deele ook door belangstelling, een belangstelling, die met de jaren me steeds bijbleef, en die mij, nu ik meer vrijen tijd heb dan vroeger, tot dieper Bijbelonderzoek bracht.

Maar nu vraag ik toch: wat voor een boek is dat? Een kind leest er gaarne in en hoort er gaarne uit vertellen, en de grijsaard leest het en onderzoekt het, wanneer hij van andere boeken begint te zeggen: „Ik heb er geen lust meer in.” Zou er nòg wel een boek zijn, waarin zoowel de grijsaard als het kind belang stelt? Is er nòg wel een boek, dat den jongen man en de jonge vrouw aantrekt, en waarvoor de menschen in de kracht van hun leven, die midden in den arbeid staan, toch altijd nog

wel eenige oogenblikken weten vrij te maken? De Bijbel is het eenige boek ter wereld, dat dagelijks wordt gelezen door een groot aantal menschen van elken leeftijd. Wat is daarvan de oorzaak?

En dat groote aantal menschen behoort tot de meest verschillende standen. Er zijn van onze visschers op zee, die den Bijbel in de kajuit hebben, en menig boerenarbeider, die nauwelijks lezen heeft geleerd, neemt elken dag het Boek in zijn vermoeide handen, en zou niet graag zijn hoofdstuk missen. Maar ge vindt den Bijbel evenzeer bij de meest ontwikkelden op de studeertafel en in de huiskamer, en dat volstrekt niet alleen bij beroepstheologen; ge vindt hem ook bij den rechter en den advokaat, bij den dokter en den wiskundeleeraar, bij den musicus en den kunstschilder, bij den groothandelaar en den fabrikant. En waar de familie zich misschien om den Bijbel niet bekommert, daar kunt ge hem in de keuken vinden bij de dienstbode.

Maar nu vraag ik toch weer: wat voor een boek is dat? Een werkman leest er in en een

professor, een schippersknecht en een dokter, en ze lezen er in, gedrongen door groote begeerte. Ik heb een man gekend, die op zijn dertigste jaar nog lezen leerde, alleen omdat hij den Bijbel wenschte te lezen, en ik ken een man, die op zijn zestigste jaar nog Grieksch en Hebreeuwsch begon te leeren, alleen omdat hij nauwkeurig wenschte te weten, wat in den Bijbel stond. Zou er nòg wel een boek zijn, dat gelezen wordt door menschen van elken stand en van elke ontwikkeling? Is er nòg wel een boek, dat door den eenvoudige met blijdschap wordt gelezen, en dat den geleerde stof geeft tot wetenschappelijk onderzoek? Is er nòg wel een boek, dat den mensch aanzet om lezen te leeren? Wie studeert Engelsch, om de Negerhut te lezen? De Bijbel is het eenige boek ter wereld, dat niet vraagt naar den stand van zijn lezers; het eenige, dat inderdaad voor allen is. Wat is daarvan de oorzaak?

Inderdaad voor allen. Reeds eeuwen lang is de Bijbel een Europeesch boek, en zie, het

is een Joodsch boek en komt uit Voor-Azië. En wanneer ge nu gaat naar een Kafferkraal in Zuid-Afrika of naar een dorp van Negers in de Kongolanden, dan kan het u gebeuren, dat ge een man of een vrouw of een kind ziet zitten met een boek in de zwarte handen, en als ge het boek bekijkt, dan ziet gij gewone letters en onverstaanbare woorden, maar ge bemerkt al spoedig, dat het een Bijbel is. Ze hadden geen boeken, de zwarte bewoners van het donkere werelddeel; de zendelingen hebben hun taal tot schrijftaal gemaakt en hen leeren lezen, en voor de menschen, die kort geleden nog hun fetisj aanbaden, en in steen en stok een geest vermoedden, voor hen is de Bijbel toch heusch geen nieuwe fetisj geworden, maar een boek als voor u en voor mij, een boek, welks gedachten ze in zich opnemen en verwerken.

En als ge soms eens schipbreuk mocht lijden op een eiland van menscheneters in den Grooten Oceaan, dan hebt ge inderdaad reden om te vreezen. Doch wanneer de inboorling, die u in zijn huis bracht, een Bijbel

voor den dag haalt, en zijn huisgenooten voorleest, wat een Europeaan ook zou voorlezen, dan hebt ge geen vrees meer, maar ge staat verbaasd over het wondere boek, dat zich lezen laat en zich laat verstaan door den man, die kort geleden nog zijn naaste doodde om hem op te eten. En gaat ge naar China of Japan of Britsch-Indië, landen met oude beschaving, ge vindt er eveneens de aanzienlijken en de geringen, de ouden en de jongen, die den Bijbel lezen, en het niet kunnen laten, zelfs waar het hun soms kwelling en vervolging kost.

Maar nu vraag ik weer: wat voor een boek is dat? Men wil ons soms wijs maken, dat wij den Bijbel niet kunnen verstaan, omdat hij een Oostersch boek is, en dat wij ons dus eerst moeten inleven in de gedachtenwereld der Oostersche volken van drieduizend jaar geleden. Doch de Bijbel lacht daarom, en maakt de menschen gelukkig, die nooit van Oostersche volken hebben gehoord dan door den Bijbel zelf. Als hij de menschen niet gelukkig maakte, dan zouden ze er toch zooveel moeite

niet voor doen in alle landen der wereld? De Bijbel is het eenige boek, dat zijn lezers heeft onder menschen van allerlei kleur en van allerlei beschaving en niet-beschaving, het eenige boek voor de geheele wereld. Wat is daarvan de oorzaak?

Een boek van eeuwen oud. Het oudste deel werd geschreven meer dan drie duizend jaren geleden, het jongste deel is ook al meer dan achttienhonderd jaren oud. Zulk een boek moest toch verouderd zijn, zou men meenen. Het geheel had den tegenwoordigen vorm reeds vóór het jaar 300. Augustinus las het en Ambrosius van Milaan, Karel de Groote las het en Godfried van Bouillon, De Ruijter had een exemplaar aan boord en Willem Barendsz las er in op Nova-Zembla. Ik noem een paar bekende namen; wie zal ze tellen, de millioenen, die in den Bijbel hebben gelezen alle eeuwen door tot onze dagen toe!

Een boek, dat niet veroudert. Men las er in, toen Amerika nog niet ontdekt was, en men leest er nog in, nu men over den oceaan

naar Amerika vliegt; men las er in, toen men te voet bedevaarten deed naar het Heilige land en soms jaren onderweg was, en men leest er nog in, nu men geen bedevaarten maar zakenreizen doet per spoortrein en stoomboot. De menschen van die verre tijden hadden heel andere inzichten en begrippen aangaande alle dingen, waarmee een mensch zich bezighoudt; ze werkten anders, woonden anders, leefden anders, maar ze lazen denzelfden Bijbel met gelijke toepassing op hun omstandigheden als wij op de onze. Andere boeken uit dien tijd zijn totaal verouderd en kunnen niet meer worden verstaan zonder uitvoerige toelichtingen; de Bijbel blijft nieuw en licht zichzèlf wel toe voor den aandachtigen lezer. Boeken van vijftig of tachtig jaar zijn nu al oud. Wie leest nog Da Costa of Multatuli? Maar de Bijbel, door den een verheerlijkt en door den ander gehoond, heeft beide overleefd en is jonger dan de boeken uit de negentiende eeuw.

En nog weer vraag ik: wat is dat voor een boek? Een boek van alle tijden, een boek van

~~~~~

alle landen, een boek voor elken leeftijd, een boek voor elken graad van ontwikkeling. Een boek, dat de minst beschaafden tot beschaving brengt en de meest beschaafden voor moeilijkheden plaatst. Een boek, dat liefde gewekt heeft en vijandschap. Koning Antiochus van Syrië trachtte het Oude Testament van de aarde te doen verdwijnen in de tweede eeuw voor Christus, en hoevelen na hem hebben den Bijbel bestreden, verbrand, verbor-gen, de verspreiding verhinderd, den inhoud belachelijk trachten te maken. Maar de Bijbel heeft alles overwonnen en is heden ten dage machtiger dan ooit. Het is het eenige boek, dat onvergankelijk is. Wat is daarvan de oorzaak?

Denk niet, waarde lezer, dat ik me opge-maakt heb om den Bijbel te verdedigen tegen zijn aanvallers. Ik zal zoo dwaas niet zijn. Een boek, dat ondanks den felsten tegenstand van twintig eeuwen machtiger is dan ooit, heeft de verdediging van een menschenkind niet noodig; het kan zichzelf wel verdedigen.

Maar omdat het boek bij mij en bij zoo talloos velen een onschatbare waarde heeft, daarom wil ik het bij u aanbevelen. Want er zijn er ook, en ze zijn er altijd geweest, die allerlei bezwaren inbrengen tegen den Bijbel; die zeggen, dat hij geen boek meer is van onzen tijd; die afgeven op zijn inhoud en smalen op zijn vorm. Maar vraag eens aan de bestrijders van den Bijbel, of ze hem kennen, of ze hem gelezen hebben van het begin tot het einde, dan zullen ze meestal u het antwoord schuldig blijven. De meeste Bijbelbestrijders lazen hem nooit en matigen zich er toch een oordeel over aan. Wie hem heeft gelezen, heeft zich mis-schien nog niet laten overtuigen; daar hoort nog wat anders toe. Maar in den regel is zoo iemand bescheidener.

De Bijbel is het goedkoopste boek. Ik heb hier voor me liggen mijn huis-Bijbel, een boek van kloek formaat, 172 bladzijden groot, in een netten linnen band, en daarvoor heb ik betaald tachtig cent. Dat was in 1915; de prijs zal nu iets hooger zijn. Maar een ander

---

boek van dien omvang zou ook toen vijf gulden hebben gekost. Hoe kan een Bijbel zoo goedkoop zijn?

Daar zijn twee redenen voor. In de eerste plaats is de vraag naar den Bijbel zoo groot. Geen boek wordt jaarlijks zooveel gevraagd op de boekenmarkt, en wanneer de oplaag van een boek groot wordt, kan de prijs laag zijn.

Maar er is nog iets. Velen, wie de Bijbel dierbaar geworden is, zonderen gaarne een jaarlijksche bijdrage af, opdat het boek zoo goedkoop mogelijk kan worden verkocht, want ze wenschen, dat hij in ieders handen komt en dat de prijs niemand behoeft te weerhouden, er zich een aan te schaffen. Zóó groot is de belangstelling in den Bijbel, dat hij het goedkoopste boek kan zijn.

En nog op andere wijze blijkt de belangstelling. We gebruiken over het algemeen nog de Statenvertaling van het jaar 1637, maar van alle kanten komt de begeerte naar een andere, betere vertaling. We hebben nu al een nieuwe vertaling van het Nieuwe Testa-

---

ment van Voorhoeve; van den geheelen Bijbel de Leidsche vertaling; van een groot deel van den Bijbel de vertaling Obbink en Brouwer; voorts is men bezig aan de vertaling van Tekst en Uitleg, en aan de vertaling door Gereformeerde geleerden. En nu heeft het Nederlandsche Bijbelgenootschap besloten tot een geheel nieuwe vertaling van den Bijbel en die reeds aan eenige geleerden opgedragen.

Welk een belangstelling in den Bijbel! Waar is het boek, dat ook maar een tiende deel van die belangstelling ondervindt? Waar is het boek, dat zoo oud is en tevens zoo jong? Wat maakt den Bijbel tot zulk een wonderlijk boek?

Er bestaan andere oude boeken. De *Veda*, het heilige boek der Brisch-Indische Brahmanen, dat zoo oud is als de Bijbel en dagteekent van ongeveer 1000 jaren vóór Christus. De *Tripitaka* van de Boeddhisten, de *King* van Confucius, den Chineeschen leeraar; alle drie geschreven of verzameld ongeveer 500 vóór Christus. Dan nog de *Koran*, het heilige

---

boek der Mohammedanen, veel jonger dan de andere, dagteekenend van de zevende eeuw.

Hoort ge die boeken wel eens noemen? Worden er pogingen aangewend om ze tot wereldboeken te maken? Worden ze vertaald? Het grootste deel bestaat niet eens in het Nederlandsch. De Koran mag niet worden vertaald, en de enkele vertalingen, die bestaan, zijn dus geschied tegen den wil der Mohammedanen. Hoe groot zou de gezamenlijke op laag van die boeken zijn?

En daarnaast staat, dat de Bijbel in zijn geheel of althans reeds voor een deel reeds vertaald is in ruim vierhonderd talen; dat er jaarlijks van de uitgaven van het Britsch Bijbelgenootschap ruim vijf millioen worden verkocht, plus dan nog de uitgaven van het Nederlandsche, het Amerikaansche, en zoo-vele andere Bijbelgenootschappen, en de vele exemplaren bijvoorbeeld van de zooveen genoemde vertalingen. Daarnaast staat, dat het Nederlandsche Bijbelgenootschap — en evenzoo de andere — telkens geleerden uitzenden om de talen van onbeschaafde volken

---

te bestudeeren, opdat ook deze straks den Bijbel in hun eigen taal mogen hebben. Nog eenige jaren, en de Bijbel is in alle talen der aarde verkrijgbaar. Vanwaar die belangstelling? Waarom is de wereldbelangstelling in den Bijbel zooveel grooter dan die in alle andere boeken?

De Bijbel is in het geheel niet een boek naar den mensch. Wanneer een mensch zulk een boek zou willen schrijven, hij zou het niet kunnen, en als hij het zou kunnen doen, hij zou het niet willen.

Stel u voor, dat iemand een geschiedenis schrijft van ons vaderland. Gij weet het wel, de groote mannen worden helden; hun deugden worden geprezen, hun verkeerde daden verzwegen. We doen graag een beetje aan heldenvereering. Maar de Bijbel doet aan heldenvereering niets. Neem de bekendste figuren uit den Bijbel: Abraham, Jakob, Mozes, David, Salomo. Lees hun geschiedenis en geleeft van oneerlijkheid, van bedrog, van lafheid, van hoogmoed, van echtbreuk, van

---

moord, van afgoderij. De geschiedenis van die mannen wordt zoo zonder eenige verschooning beschreven als geen ander boek het doet. Niets wordt vergoelijkt; het is alsof ze door een rechter worden beschreven, in plaats van door een dankbaar nageslacht.

Meer nog. Wanneer ge het Oude Testament leest, vindt ge daar de geschiedenis van het Israëlietische volk, een geschiedenis van louter afval van God, opstand tegen God, overtreding van Zijn wet. Dat begint reeds in de woestijn bij het gouden kalf, en de profeten kunnen geen woorden genoeg vinden, om het volk zijn verkeerd gedrag voor oogen te houden. Men zou zoo denken, dat de Joden hun best zouden hebben gedaan, om die oude boeken te vernietigen. En wat is het geval? Ze hebben ze bewaard met de grootste nauwkeurigheid, zoodat ze zelfs de letters van elk boek hebben geteld, opdat ieder nieuw afschrift volkomen gelijk zou zijn aan het oorspronkelijke. Onbegrijpelijk is dat, wanneer de Bijbel een boek is als alle boeken. En met het Nieuwe Testament is het niet anders. Daar

---

wordt van de menschen verklaard, dat er niemand rechtvaardig is, ook niet één. Menschen prijzen elkaar in hun boeken en prijzen nog liever zichzelf: de Bijbelschrijvers weten niets te vinden tot lof van den mensch, en toch wordt, wat zij schreven, gelezen tot twintig en dertig eeuwen na hun dood. Is dat niet wonderlijk? Wat is het toch met den Bijbel, dat hij zoo geheel anders is dan alle andere boeken en toch zoo bijzonder de aandacht trekt? Hoe komt het, dat millioenen menschen van alle tijden en van alle landen zich door den Bijbel laten gezeggen? Wat is het geheim van het Boek?

Dit is het geheim van het Boek, dat in den Bijbel God spreekt.

In den Bijbel spreekt God en openbaart Zich; maakt Zich bekend aan de menschen.

In alle godsdienstige boeken van de menschen, van de Veda af tot de boeken der Spiritisten en Theosofen, is het de mensch, die over zijn god of zijn goden spreekt, en onderzoekt en beredeneert, hoe deze moeten zijn.

Maar in den Bijbel spreekt God. Dat is niet bij wijze van spreken; dat zeg ik niet, omdat ik den Bijbel zoo veel hooger stel dan de andere boeken, maar de Bijbel zegt het zelf, honderden malen. De uitdrukkingen: God zeide; de Heere sprak; alzoo zegt de Heere, en dergelijke komen in de vijf boeken van Mozes meer dan 500 maal voor; in de geschiedenisboeken 300 maal; in de boeken der profeten 1000 maal; alleen in het kleine boek van Maleachi, dat nog geen drie bladzijden groot is, vier en twintig maal; in het geheele Oude Testament meer dan 2000 keer. De Bijbel zegt dus wel, dat God gesproken heeft.

En dat is nog niet alles. Maar Hebr. 1 : 1 vertelt ons, dat God voortijds veelmaals en op velerlei wijze tot de vaders heeft gesproken door de profeten, en in deze laatste dagen tot ons heeft gesproken door den Zoon.

Wanneer we de Evangeliën van Mattheüs en van Johannes nagaan, dan vinden we in deze twee samen 49 hoofdstukken met 1950 verzen, en van deze werden 1140, dus bijna drievijfde deel, gesproken door den Heere

---

Jezus Zelf. En van hetgeen Hij zegt, getuigt Hij: „Ik heb uit Mijzelf niet gesproken, maar de Vader, die Mij gezonden heeft, die heeft Mij een gebod gegeven, wat Ik zeggen zal en wat Ik spreken zal.” (Joh. 12 : 49.) Al de woorden, die Hij sprak, zijn dus Gods woorden.

Dat is het geheim van het Boek: God spreekt er in tot den mensch.

Of wilt ge misschien zeggen, dat God niet spreken kan?

Ja, van de afgoden staat geschreven: „Zij hebben een mond, maar spreken niet; zij hebben oogen, maar zien niet; ooren hebben zij, maar hooren niet; zij geven geen geluid door hun keel.” Maar de levende God, de Schepper van hemel en aarde, die het oor plantte, Hij zou niet hooren? Die het oog formeerde, zou niet zien? Die den mensch den mond maakte, Hij zou niet spreken?

Of zou Hij niet willen spreken? Heeft Hij de menschen op de aarde geplaatst in duisternis? Moeten ze Hem maar zoeken, zich een

idee van Hem vormen uit wat ze vinden in hun geweten en in de natuur? Laat Hij ze maar aan zichzelf over, zoodat ze er toe komen, zich goden te maken naar hun beeld en naar hun gelijkenis? Bemoeit Hij Zich niet met wat Zijn handen hebben gemaakt? Dat zou verschrikkelijk zijn.

Maar het is niet waar. God spreekt door de profeten, God spreekt door den Zoon; God heeft Zijn woorden laten opschrijven, zoodat gij en ik ze kunnen lezen. In den Bijbel spreekt God tot ons; dat is het geheim van het boek.

Wanneer wij willen weten, hoe wij over de Schriften hebben te denken, dan hebben we slechts te vragen, hoe de Heere Jezus er over dacht. Hoe menigmaal heeft Hij wel gezegd: „Er staat geschreven!” of: „Hebt gij nooit gelezen?” Hij gehoorzaamde absoluut aan de Schriften van het Oude Testament en richtte er Zijn leven naar. Hij gebruikte de Schrift als wapen van aanval of van verweer. Hij beriep er Zich op bij Zijn onderwijs als op een autoriteit, die gezag heeft. Hij spreekt het

---

uit, dat ze van Goddelijken oorsprong zijn, en dat ze niet gebroken kunnen worden; dat er geen tittel of jota, niet het kleinste teeken en niet de kleinste letter, van verloren zal gaan.

Of wil iemand zeggen, dat Hij het ook niet wist; dat Hij een kind van Zijn tijd was, en de Schriften aanvaardde, zooals de menschen om Hem heen dat deden? En dat, waar Hij zegt, niets anders te zeggen, dan wat de Vader Hem te spreken heeft gegeven. Bemerkte ge niet, dat ge, door zoo te spreken, Hem tot een leugenaar maakt, tot een profeet van Zijn eigen inbeelding? Maar wanneer gij Hem hebt erkend als den Christus, den Zoon van God, dan leert ge van Hem, dat de Schriften van God gegeven zijn en daarom gezag hebben.

Maar, zegt ge, de Bijbel is toch door menschen samengesteld. De kerkvergadering van Nicea heeft toch maar uitgemaakt, welke boeken tot den Bijbel zouden behooren en welke niet.

Mag ik u even antwoorden, dat van dat heele verhaal geen letter waar is? In de Nederlandsche Geloofsbelijdenis, vastgesteld op de Synode van Dordrecht in 1618—19, worden ook de zes en zestig boeken van den Bijbel opgenoemd en erkend als gezaghebbend; vertelt ge nu ook, dat de Synode van Dordrecht heeft uitgemaakt, wat tot den Bijbel zou behooren en wat niet? Uitmaken en erkennen is niet hetzelfde. De Synode van Dordrecht en de kerkvergadering van Nicea allebei hebben niets anders gedaan dan erkennen en uitspreken, wat reeds te voren vaststond en uitgemaakt was, evenals wij nu nog doen.

Uitgemaakt was. Door wien? En dat is nu juist het merkwaardige, dat op die vraag niemand een antwoord weet.

De Heere Jezus en Zijn apostelen gebruikten het Oude Testament precies in denzelfden vorm als wij. (Alleen met een eenigszins andere volgorde der boeken.) Toen stond de canon van het Oude Testament reeds vast. Vierhonderd jaar vroeger schreef Maleachi

---

het laatste boek. En het is totaal onbekend, wie de boeken van het Oude Testament heeft gebundeld, en wie het eerst het heeft uitgesproken, dat al die boeken en geen meer dan die, Goddelijk gezag hebben. Maar wèl zeker is het, dat ze bij het begin onzer jaartelling reeds erkend waren, en dat nog nooit een poging is gedaan om er één boek uit te nemen of aan toe te voegen.

Met het Nieuwe Testament is het niet anders. De boeken zijn geschreven tusschen het jaar 50 en het jaar 100, werden overgeschreven en gingen van hand tot hand. En wie een beschouwing of een verhandeling schreef, deed aanhalingen uit het Nieuwe Testament, evenals wij tegenwoordig nog doen. Vele van hun boeken zijn ook bewaard gebleven, en zóóveel teksten hebben zij aangehaald, dat het mogelijk is, uit de geschriften van de kerkvaders bijna het geheele Nieuwe Testament weer samen te stellen. En die mannen schreven vóór de vergadering van Nicea. Toen stond de tekst reeds vast; toen was het reeds uitgemaakt, wat tot het Nieuwe Testa-

---

ment zou behooren. Maar niemand weet, door wien dat uitgemaakt is. Oud en Nieuw Testament beide staan geheel gereed zonder toedoen van menschen. In het bewustzijn van de geloovigen stond het vast, wat ze te erkennen hadden, en nog nooit is er, door welke kerkvergadering ook, één boek bijgevoegd of wegelaten.

Er kan ook niet één worden gemist. Het is eigenaardig, zooals de Bijbel samengesteld is. Zes en zestig boeken werden geschreven door ruim dertig mannen in den tijd van ongeveer zestienhonderd jaren. Onder die schrijvers waren vorsten en staatslieden, machtige geleerden en letterkundigen, die met de grootste dichters van alle landen kunnen wedijveren. Maar onder die schrijvers waren ook boeren en visschers en belastingkommiezen, en er waren er onder, die hun taal maar even machtig waren.

Doe dat eens na. Zoek eens zestig brochures, liederen en brieven bijeen, die in ons land door dertig totaal verschillende menschen

werden geschreven tusschen het jaar 300 en het jaar 1900, en zie eens, wat voor een boek ge dan krijgt. Wel een zeer bonte bloemlezing. Het geheel zou er bepaald niet onder lijden, zoo er een was weggelaten!

En de Bijbel? Alle boeken staan met elkaar in het nauwste verband. Ge kunt geen enkel boek verstaan, als ge het boek Genesis niet hebt gelezen. Ge begrijpt den brief aan de Romeinen of dien aan de Galatiërs niet zonder de boeken van Mozes. Ge begrijpt het boek Ruth niet zonder het boek Levitikus, en het eerste hoofdstuk van Mattheüs niet zonder het boek Ruth. Ge begrijpt het boek Jona niet zonder de boeken van Mozes en de Koningen, en de Evangeliën niet zonder het boek Jona. Het is, alsof al die schrijvers in al die verschillende tijden één plan in het hoofd hebben gehad en met elkander in de innigste verstandhouding hebben gestaan, en toch heeft Paulus bijvoorbeeld nooit het Evangelie van Johannes of de Openbaring gelezen.

Dat zoovele schrijvers samen een boek geven, dat een eenheid vormt, kan alleen, wan-

---

neer één Geest hen bezielt en hen drijft; met andere woorden: het kan alleen, wanneer ze geïnspireerd zijn.

Dat is het geheim van het Boek, dat het geïnspireerd is.

Inspireeren wil zeggen: in-geesten. Spiritus is geest. De Schrift noemt het: van God ingegeven, of letterlijk: van God gegeest.

En we stellen ons daarbij volstrekt niet voor, dat de schrijver in een soort van trance, van geestverrukking was, zooals een spiritistisch medium soms woorden schrijft zonder zelf te weten, dat of wat hij schrijft. Integendeel; de profeet weet heel goed, dat hij schrijft, of dat hij aan een schrijver dikteert; hij is bij zijn volle kennis en verstand; maar hij weet tevens, dat, wat hij spreekt of schrijft, woorden van God zijn. „En de Heere stak Zijn hand uit en roerde mijn mond aan, en de Heere zeide tot mij: Zie, Ik geef Mijn woorden in uw mond,” zegt de profeet Jeremia. En tot Mozes zegt God: „Ik zal met uw mond zijn en zal u leeren wat gij spreken zult.”

De profeet schreef dus niet zijn eigen inzichten of gedachten; hij schreef Gods gedachten. En hij schreef ook niet zijn eigen woorden; hij schreef Gods woorden. Doch gelijk een piano en een orgel verschillend geluid geven, wanneer dezelfde kunstenaar er dezelfde muziek op speelt, zoo hebben ook de verschillende schrijvers van den Bijbel hun verschillende manier van zeggen, terwijl de Goddelijke Kunstenaar ze gebruikt als Zijn instrumenten. Zelf heeft Hij die instrumenten toebereid: Mozes en Daniël aan koninklijke hoven, Amos en David achter de ossen en schapen, Paulus aan de voeten van Gamaliël, en Petrus op het visschersschip. Allen echter schrijven Zijn gedachten in de woorden, die Hij hun te schrijven gaf.

Zoo komt het, dat er groote verscheidenheid is en toch eenheid en overeenstemming. En toch ook weer niet zóó, dat allen hetzelfde zeggen. Volstrekt niet. Er is in de bekendmaking van Gods gedachten een geleidelijke ontwikkeling. De profeten wisten meer dan de aartsvaders en de aartsvaders wisten meer

---

dan de profeten. Het is er mee gegaan als met den plantengroei: eerst het kruid, daarna de aar, daarna het volle koren in de aar. Op velerlei tijd en op velerlei wijze heeft God gesproken.

Wanneer we God kennen als den God der liefde, dan verwondert het ons niet, dat Hij tot de menschen, die Hij geschapen heeft, heeft gesproken en hun in een boek Zijn gedachten heeft laten bekend maken.

En toch staan we verbaasd tegenover het wonder, dat wij in een boek niet de gedachten van menschen, maar de gedachten Gods vinden.

Hoe kan dat ons stemmen tot eerbied! Neen, het is geen vereering van een boek, wanneer wij den Bijbel hoogachten; het is de dank aan onzen God en Vader, dat Hij tot ons spreekt. Zóó hebben alle ware lezers van den Bijbel het gevoeld, in alle tijden en in alle landen; ze hebben Gods stem er in beluisterd. En ouden en jongen, vrijen en dienst-knechten, rijken en armen, ontwikkelden en

---

eenvoudigen, ze hebben er in gevonden, wat ze nodig hadden, elk voor zijn omstandigheden. Want God heeft bij het geven van Zijn Boek aan die allen gedacht. „Al de Schrift is van God ingegeven en is nuttig tot leering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing, die in de rechtvaardigheid is, opdat de mensch Gods volmaakt zij, tot alle goed werk volmaaktelijk toegerust.” (2 Tim. 3 : 16, 17.)

Wat doen wij met de woorden van God? Jeremia zeide: „Als Uw woorden gevonden zijn, zoo heb ik ze opgegeten, en Uw woord is mij geweest tot vreugde en tot blijdschap des harten.” (Jer. 15 : 16.) Koning Jojakim versneed de rol der woorden Gods met een schrijversmes en wierp ze in het vuur. (Jer. 36 : 23.)

De verhouding van den mensch tot de Schrift staat in het nauwste verband met zijn verhouding tot God. De vijandschap tegen den Bijbel is een uiting van vijandschap tegen

30

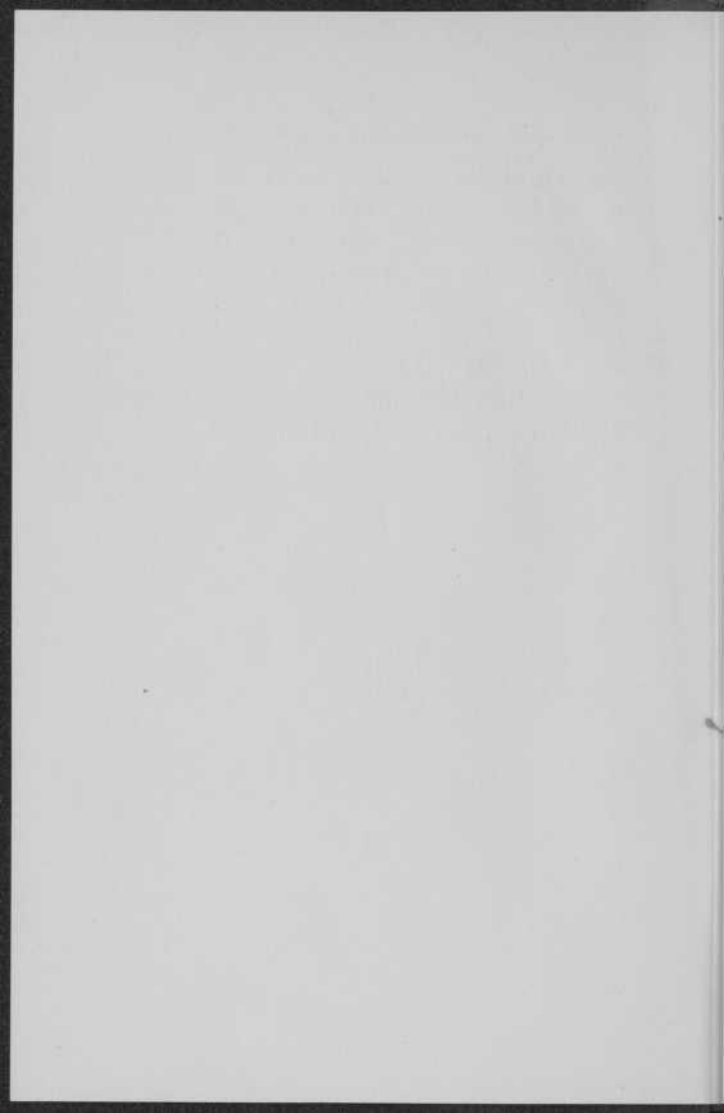

God. Het is dus van de grootste beteekenis, hoe wij tegenover de Schrift staan.

„Die Mij verwerpt,” zegt de Heere Jezus, „en Mijn woorden niet ontvangt, heeft die hem oordeelt; het woord, dat Ik gesproken heb, dat zal hem oordeelen ten laatsten dage.” (Joh. 12 : 48.)

Wij hebben de Schrift niet te oordeelen, de Schrift oordeelt ons. Omdat zij het Woord is van God.

BIBLIOTHEEK VRIJE UNIVERSITEIT

3 0000 01457 0166

J. N. VOORHOEVE — DEN HAAG